

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ
СПРАВИ**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ІМЕНІ Л.Л. ТАРАНГУЛІ
Студентське наукове товариство кафедри
Науковий гурток «Фінансист»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
студентського наукового круглого столу**

**«ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ»**

6 жовтня 2021 року

м. Ірпінь

УДК 336.027

*Розглянуто та рекомендовано до друку кафедрою фінансів імені Л.Л. Тарангул
Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 5 від 06.10.2021 р.)*

Фінансові інструменти сталого розвитку економіки України : збірник матеріалів студентського наукового круглого столу, 6 жовтня 2021 року. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. 23 с.

Збірник матеріалів містить наукові доповіді, які присвячені розгляду актуальних питань розвитку фінансових інструментів задля забезпечення сталого розвитку економіки України. Розглянуто сутність та складові елементи публічних фінансів, особливості розвитку місцевих фінансів в умовах бюджетної децентралізації в Україні. Проаналізовано сучасні тенденції модернізації податкової політики, особливості запровадження діджиталізації в Україні. Висвітлено питання необхідності запровадження загальнообов'язкового медичного страхування, забезпечення фінансової безпеки підприємств тощо.

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, усіх, хто цікавиться фінансовими аспектами сталого розвитку економіки України.

Тези доповідей подано в авторській редакції.

Редакція не несе відповідальності за зміст тез.

Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та достовірність інших відомостей.

ЗМІСТ

БЕЗПАЛЬКО Т.В., здобувачка вищої освіти групи ФБі-18-1, ННІ фінансів, банківської справи	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	4
ГРУШКО Н.С., здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1, ННІ фінансів, банківської справи	
ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ ЯК ДОМІНАНТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	5
ЗУБЕНКО О.П., здобувачка вищої освіти групи ФБ-19-1, ННІ фінансів, банківської справи	
ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК УМОВА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	7
КОВАЛЄВСЬКА Є.О., КОПИТКО Л.В., здобувачки вищої освіти групи ФБ-19-1, ННІ фінансів, банківської справи	
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	9
КРУТЕНЬ Х.М., здобувачка вищої освіти групи ФМФА-21-1, ННІ економіки, оподаткування та митної справи	
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	11
ПАНЧЕНКО Н.В., здобувачка вищої освіти групи ФБД-20-2, ННІ фінансів, банківської справи	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ	13
СПАСІЧЕНКО Д.С., здобувач вищої освіти групи ФБД-20-3с, ННІ фінансів, банківської справи	
МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	14
СОЛОВЕЙ О.І., здобувач вищої освіти групи ФБ-19-1, ННІ фінансів, банківської справи	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	16
СОТНИК О.О., здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1, ННІ фінансів, банківської справи	
РЕВОЛЮЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В МОДЕРНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ	17
УГРЮМОВА К.О., здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1, ННІ фінансів, банківської справи	
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	20

ЯГОДЕНКО І.В., здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1, ННІ фінансів,
банківської справи

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

22

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ НАУКОВОГО КРУГЛОГО СТОЛУ

Безпалько Т.В.,

здобувачка вищої освіти групи ФБі-18-1

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи

Науковий керівник: **Мартиненко В.В.,**

д.е.н, доцент, професор кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Університет державної фіскальної служби України

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Потужна банківська система є необхідною умовою забезпечення сталого економічного зростання в Україні. Вітчизняні банки проходять серйозну перевірку часом в умовах постійних економічних трансформацій. Швидка зміна умов функціонування, відкритість зовнішньому середовищу, схильність до внутрішніх перетворень спонукають банківську систему до постійного удосконалення. Рівень розвитку економіки значною мірою залежить від стану банківської системи.

Стратегія держави щодо банківської системи країни ґрунтується на принципі верховенства права і збереженні та зміцненні ринкових засад діяльності банків і використанні переважно опосередкованих методів впливу на процеси, які відбуваються у банківській сфері, шляхом формування відповідної законодавчої та нормативної бази функціонування банків і ринку фінансових послуг та реалізацію контролю за виконанням установлених вимог. Частка держави також є в капіталі деяких банків і вона бере безпосередню участь у їх управлінні.

Глобалізаційні процеси у всіх без виключення сферах суспільного життя поступово охоплюють всі регіони світу, при цьому економічна глобалізація стає головним фактором розвитку світової економіки. Однак, виходячи з аналізу статистичних показників розвитку міжнародних економічних відносин на протязі ХХ та початку ХХІ століття, можна дійти висновку, що економічна глобалізація не є принципово новим явищем для людства і значною мірою сучасні глобалізаційні процеси призводять до повернення ліберального режиму зовнішньоекономічної діяльності [1].

Згідно Закону «Про банки і банківську діяльність» банківська система України – це складова кредитної системи держави, що включає в себе Національний банк України, інші банки, а також філії іноземних банків, зареєстровані у встановленому законодавством порядку на території України [1].

Проблеми функціонування банківської системи досліджували такі вчені-економісти, І. Муратов, І. Владимировський, О. Мостовенко, А. Дубініна, Ю. М. Дьомкін та ін.

Розглянемо основні проблеми сучасної банківської системи України:

- значна зміна структури банківської системи;
- прискорення інфляційних процесів;
- домінування державних банків на ринку;
- ліквідація та скорочення банків.

Значна зміна структури банківської системи відбулась внаслідок втрати спроможності фінансової і грошової влади активізувати кредитну активність національної банківської системи в забезпеченні розвитку державної економіки. Українські банки занадто «прив'язались» до іноземних запозичень, використовували короткострокове іноземне фінансування для реалізації довгострокових фінансових проектів.

Наслідки різкої девальвації гривні є критичними. Одним із цих наслідків є значні проблеми у процесі формування пропозиції іноземної валюти в Україні, так як

курсоутворення напряму залежить від пропозиції іноземної валюти, яка формується за рахунок надходжень на внутрішній ринок. Саме тому необхідно створювати економічні умови для припливу іноземних інвестицій, а також потрібно збільшувати валютні резерви країни [2].

Наслідком домінування державних банків на ринку є відсутність незалежних наглядових рад і корпоративного управління держбанків, належної системи мотивації вести бізнес. Загалом державні фінансові установи повинні мати чітко окреслені, тимчасові повноваження щодо реагування на прогалини ринку, розширення контрциклічного кредитування при наявному дефіциті фінансування, забезпечення фінансування малих та середніх підприємств, які ще не обслуговуються приватними банками, та щодо сприяння розширенню доступу до фінансових послуг [3].

За останні роки у структурі глобальної банківської системи з'явилася надзвичайно велика кількість проблемних портфелів, що не гасяться. А якщо портфелі не гасяться, то є два виходи: або відобразити збитки в балансі і списувати їх за рахунок прибутку, або новими грошовими вливаннями погасити дану проблему. Оскільки капіталу немає, банки стають неплатоспроможними та припиняють свою діяльність.

Отже, можна зробити висновок, що банківська система є важливою складовою фінансової системи України. Умовою забезпечення фінансової стійкості банківської системи України в сучасних умовах є поступове подолання вищезазначених проблем, її об'єктивна оцінка та вдосконалення банківського регулювання з метою досягнення ефективного функціонування, стабільного розвитку та високих стандартів фінансової надійності.

Наростання процесів інтеграції, інтернаціоналізації та глобалізації господарського життя зумовлює як посилення ролі діючих організацій та інститутів, так і створення нових, що, у свою чергу, веде до підвищення рівня централізації фінансових ресурсів, збільшення як їхньої маси, так і обсягів міжнародних фінансових потоків [2].

Список використаних джерел

1. Основні показники діяльності банків України, за даними Національного банку України. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
2. Гірченко Т.Д., Кузнецова А.Я. Управління конкурентоспроможністю банківської системи України. Вісник Національного банку України. 2019. №10. С. 10-15.
3. Осадчий Є.С. Банки з іноземним капіталом на ринку України: проблеми та перспективи розвитку. Стратегія економічного розвитку України. 2019. № 33. С. 94-102.

Грушко Н.С.,
здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Ріппа М.Б.,**
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ ЯК ДОМІНАНТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Публічні фінанси є невід'ємним атрибутом функціонування держави та найвизначнішою сферою у фінансовій системі будь-якої країни. Система управління публічними фінансами в Україні, яка виступає фундаментальною складовою фінансової системи в цілому, повинна слугувати драйвером на шляху до стабільного економічного та соціального розвитку держави. Проте, на сьогодні, наявний рівень впровадження головних постулатів здійснення публічного державного управління таких як гласність, прозорість, відкритість, підзвітність та публічність, не забезпечує можливості для стабільного та

стрімкого економічного й соціального розвитку держави. Тому питання щодо забезпечення транспарентності управління публічними фінансами в сучасних умовах актуалізується в Україні й нині є на часі.

Вагомий внесок у дослідження проблематики транспарентності як домінанти управління публічними фінансами внесли такі науковці, як Батрименко В., Бережна А., Гладченко Л., Костюченко Я., Кругул Ю., Савченка Т., Школьник І., Хомутенко А. та інші.

Транспарентність в сучасних умовах реформування національної економіки є одним із найефективніших та найшвидших засобів досягнення сталого розвитку. Адже зважені рішення повинні прийматися лише за умови повної відкритості суспільно важливої інформації. Тому, якщо риси транспарентності відсутні, а роль інститутів громадянського суспільства фіктивна, жодна з державних реформ не може вважатися успішною.

Слід також зазначити, що побудова транспарентних відносин виходить за межі функціонування державного апарату і стає необхідним атрибутом будь якої публічно-владної системи, де поєднуються інтереси людей і держави. Підтвердженням даної думки є результат наукового дослідження нобелівських лауреатів Дж. Акерлофа, М. Спейса, Дж. Стигліца, в якому зазначено, що транспарентність державного управління є необхідною умовою стабільності розвитку держави та визначається її інституційним потенціалом для забезпечення високої якості системи публічного управління й залежить від вхідних та вихідних потоків інформації [1].

Серед елементів механізму забезпечення транспарентності в управлінні публічними фінансами базову роль відіграють правові інструменти, які створюють інформаційну відкритість. В Україні базовим для формування інституту прозорості є ЗУ «Про відкритість використання публічних коштів» [2] та ЗУ «Про інформацію» [3]. Відповідно до зазначених законів проголошується низка принципів організації інформаційних відносин.

На сучасному етапі все більшої популярності в світі набуває теорія «сервісної» або клієнтоорієнтованої держави. Дана теорія була впроваджена в дію у Великобританії в 90-х роках ХХ сторіччя. Вона передбачає, що держава перетворюється в надавача послуг і ці послуги повинні бути високої якості. Так в 1991 році була прийнята так звана «Хартія громадянина», суть якої зводилась до визначення чітких принципів, за якими відбувалась 10 річна програма удосконалення якості надання публічних послуг. До основних принципів якої належать: транспарентність, визначені стандарти надання послуг; можливість вибору; ввічливість та високий рівень надання послуг; ефективність в межах бюджетних асигнувань.

Наразі, ця теорія впроваджується в багатьох країнах та є протилежністю теорії «сильної держави». Ми погоджуємося з науковцями Школьник І.О та Савченка Т.Г [4] і також вважаємо, що запровадження такої системи є ознакою формування демократичного суспільства з високим рівнем прозорості сфери публічних фінансів.

Підсумовуючи, зауважимо, що транспарентність в управлінні публічними фінансами виступає однією із ключових характеристик демократичного суспільства, що передбачає надання об'єктивної та достовірної інформації про стан формування та використання фінансових ресурсів на державному та місцевому рівнях. Прозорість публічних фінансів характеризує якісний стан фінансових відносин держави та визначає ефективність державного управління. Отже, формування інституту прозорості виходить за рамки простого забезпечення доступу до інформації та сприяє кращому державному управлінню.

Список використаних джерел

1. Козаков В. М. Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія: за заг. наук. ред. В. М. Козаков, О. В. Рашковська, В. А. Ребкало, Є. О. Романенко, І. В. Чаплай. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 288 с.
2. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 30.09.2015 р. № 679-VIII. Урядовий кур'єр. 2015. 11.березня. (№ 44)
3. Про інформацію: Закон України від від 16.07.2020 р. № 2657-XII. Голос України. 1992. 13 листопада. (№ 48).

4. Транспарентність публічних фінансів – протидія корупції: монографія : за заг. наук. ред. І.О. Школьник, Т.Г. Савченка. Суми : видавництво «Ярославна». 2018, 186 с.

Зубенко О.П.,

здобувачка вищої освіти групи ФБ-19-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Ріппа М.Б.,**
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК УМОВА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Основою сучасного існування України є проблема активного залучення та опанування нових механізмів її соціально-економічного розвитку. Один із першочергових завдань соціальної політики держави є охорона здоров'я, тому саме медицина потребує реформування.

Медичне страхування поділяється за формами на обов'язкове медичне страхування (ОМС) і добровільне медичне страхування (ДМС). Обов'язкове медичне страхування реалізується через програми обов'язкового медичного обслуговування. Воно має особливе значення, оскільки воно є всеохоплюючим. Це надзвичайно важливо у зв'язку з тим, що будь-яка людина живе в соціумі, і як жива істота, має право на отримання допомоги у разі втрати здоров'я, незважаючи на те, чи може вона оплатити цю допомогу. Але в такий спосіб суспільство не може забезпечити надання допомоги у разі захворювання, лікування якого вимагає надто великих затрат; надання високо комфортних умов лікування й та ін. Саме тому систему ОМС доповнює система добровільного медичного страхування (ДМС).

Добровільне медичне страхування є формою захисту інтересів громадян у разі втрати ними здоров'я з будь-якої причини. Воно пов'язане з компенсацією громадянами витрат, зумовлених оплатою медичної допомоги, та інших витрат, пов'язаних із підтримкою здоров'я:

- відвідуванням лікарів та амбулаторним лікуванням;
- придбанням медикаментів;
- лікуванням у стаціонарі;
- отриманням стоматологічної допомоги, зубним протезуванням;
- проведенням профілактичних та оздоровчих заходів тощо.

Договір з добровільного медичного страхування може, зокрема, передбачати:

- ширше право вибору застрахованим пацієнтом медичних установ, лікарів для обслуговування;
- поліпшення умов утримання застрахованого в стаціонарах, санаторіях, профілакторіях;
- надання спортивно-оздоровчих послуг та інших засобів профілактики;
- подовження тривалості після лікарняного патронажу та догляду за пацієнтом у домашніх умовах;
- діагностику, лікування та реабілітацію з використанням методів нетрадиційної медицини;
- розвиток системи сімейного лікаря [1].

Поки що в Україні передбачено лише добровільну форму медичного страхування, а ринок медичних страхових послуг перебуває на стадії формування. Міністерство охорони здоров'я України пропонує для публічного обговорення проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування», згідно якого загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування є формою соціального захисту

населення у випадку хвороби [2]. Цей проект пропонує такі моделі створення загальнообов'язкового медичного страхування:

1-й рівень — солідарна система загальнообов'язкового медичного страхування, що базується на засадах солідарності та субсидування й здійснення страхових виплат за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового медичного страхування;

2-й рівень — накопичувальна система загальнообов'язкового медичного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному страховому фонді та фінансування витрат на оплату укладення договорів довічного медичного страхування і страхових виплат особі після досягнення нею пенсійного віку. Запропонована система дала б змогу забезпечити необхідний медичний захист усім верствам населення, включаючи непрацюючих, пенсіонерів, інвалідів, студентів, дітей до 16 років і це свідчило б про ефективність політики у сфері медицини [2]. Але ці зміни є затратним, громістким та довготривалим процесом, тому ось що потрібно для його здійснення:

1. Перш за все, для запровадження загальнообов'язкового медичного страхування в Україні потрібно від 2 років.

2. Наступним елементом для запровадження законопроекту є сума необхідних коштів, без здійснення реформи системи фінансування запуск обов'язкового медичного страхування неможливий в принципі. Запроваджуючи обов'язкове страхування у нашій країні, ми постанемо перед питанням: як фінансувати страховку. Збільшувати податкове навантаження на громадян – табу. Це принципова позиція президента. Компенсувати страховий внесок за рахунок зменшення податків для фізосіб? Але якщо зменшити ставку податку на доходи – постраждають місцеві бюджети, які отримують 75% ПДФО. Зменшити єдиний соціальний внесок – Пенсійний фонд стане ще більш дотаційним. Компенсування страховки за рахунок бюджету? Але нам в наступному році і так потрібно збільшити фінансування НСЗУ. На сьогодні в Україні близько 11 млн пенсіонерів та майже 10 млн працюючих громадян. А ще залишаються декілька мільйонів людей, які ніде не працюють. Значна частина тих, хто працює легально, отримують мінімальну зарплату. В цьому році з огляду на пандемію та економічну кризу ситуація буде ще гіршою. Тому всі податки на доходи громадян приблизно складають бюджет медичної сфери, який сьогодні не дозволяє нормально фінансувати навіть базовий пакет послуг [3].

Медичне страхування, яке провадиться в обов'язковій формі, набуває рис соціального страхування, оскільки порядок його проведення визначається державним законодавством. Обов'язкова форма страхування координується державними структурами. Державна політика розвитку медичного страхування як частина загальної соціальної та економічної політики України повинна визначати основні принципи, напрями і форми економічного впливу у сфері соціального захисту населення. Медичне страхування має бути підтримано нормативно-правовою базою; удосконаленням податкової політики та державного нагляду; підвищенням фінансової надійності страховиків, страхової культури населення; підготовкою та перепідготовкою кадрів.

Наразі всі країни зустрілись із проблемою зараження COVID-19, тому в Україні було запровадження страхування медиків. А саме 7 травня 2021 року Верховна Рада ухвалила закон про страхування медичних працівників від COVID-19. Проте згідно з ним, виплати лікарі можуть отримати лише, якщо через коронавірус помруть або отримають інвалідність. Саме інфікування цей захист не покриває. Тоді для медиків визначили такі суми виплат:

630 тисяч гривень — III група інвалідності

735 тисяч гривень — II група

840 тисяч гривень — I група

1,5 мільйона гривень — виплати родині медика у разі летального випадку [4].

Отже, за підсумками проведеного дослідження варто відмітити, що є деякі проблеми щодо запровадження загальнообов'язкового медичного страхування. В першу чергу це погіршення економічної ситуації країни на теперішній час. По-друге це не короткостроковий

процес на який необхідно від двох років. По-третє потрібно визначити звідки взяти кошти. Тому запровадження проекту повністю залежить від темпів розвитку економіки, збільшення та детінізації доходів українців.

Щодо страхування від інфекційного захворювання COVID-19 медичного персоналу, система не є досконалою, але почала діяти спрощення процедури надання допомоги родинам.

Список використаних джерел

1. Коваль О.А., Ночвай О.І. Проблеми та перспективи впровадження медичного страхування в Україні. Ефективна економіка. 2019. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2905>

2. Проект Закону України «Про фінансування охорони здоров'я та загальнообов'язкове медичне страхування в Україні». 2018. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH72J00A.html

3. Коли і яким чином в Україні запрацює обов'язкове медичне страхування? Українська правда. 2020. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/07/21/241715/>

4. Чому лікарні страхують працівників на випадок COVID-19? Dozorro. 2021. URL: <https://dozorro.org/blog/chomu-likarni-strahuyut-pracivnikiv-na-vipadok-covid-19>

Ковалєвська Є.О., Копитко Л.В.,
здобувачки вищої освіти групи ФБ-19-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Ріппа М.Б.,**
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Формування місцевих бюджетів є важливою стадією бюджетного процесу на місцевому рівні, від результативності перебігу якого залежить фінансовий стан адміністративно-територіальних одиниць, досягається співвідношення доходів і видатків, що дозволяє місцевому самоврядуванню здійснювати ефективну економічну та соціальну політику, спрямовану на досягнення всіх запланованих місцевих програм.

В останні роки місцеві бюджети мають все більшу цінність як з точки зору фінансових ресурсів, так і з точки зору впливу на соціально економічні процеси, які відбуваються в регіонах. Основна мета місцевої бюджетної політики – фінансова безпека та оптимізація використання коштів. Для досягнення зазначених цілей актуалізується питання пошуку резервів, зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів та підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів.

Теоретичним та практичним аспектам формування місцевих бюджетів присвятили свої наукові праці провідні економісти сучасності, а саме: Б. Базилевич, В. Дем'янишин, А. Дем'янюк, О. Кириленко, М. Ріппа, С. Савчук, В. Федосов, Н. Шевчук, С. Юрій та інші. Тому сьогодні, з огляду на дедалі більші процеси децентралізації, питання формування та ефективного використання коштів місцевих бюджетів стають все більш актуальними і потребують подальшого дослідження.

Невідповідність видатків дохідним надходженням – одна з найважливіших проблем організації бюджетних відносин на місцевому рівні. Причинами недостатності власних стабільних доходів місцевих бюджетів є: низький рівень обґрунтованості та прогнозованості дохідної частини місцевих бюджетів; концентрація фінансових ресурсів у державному бюджеті країни, що знижує значення місцевих бюджетів у вирішенні важливих питань

регіонів [1, с.62]. Значна централізація бюджетних ресурсів; невирішеність питання подолання заборгованості між бюджетами різних рівнів за взаємними розрахунками; тенденція здійснення видатків з місцевих бюджетів без відповідного підкріплення дохідними джерелами, що приводить до дотаційності місцевих бюджетів. Для реалізації окреслених завдань перед кожним місцевим органом стоїть питання належного розрахунку свого бюджету, величини доходів і видатків. Тут практика самоврядування виробила ряд критеріїв. Базовим фінансовим джерелом для надання суспільних благ мають бути місцеві податки і збори. Це має принципове значення тому, що за блага і послуги природно платить саме тим, кому вони дістаються. Проте в Україні дана вимога дещо порушена і податкові доходи місцевих бюджетів здебільшого формуються за рахунок загальнодержавних податків [5, с.361].

Зростаюча роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів супроводжується одночасним збільшенням рівня дотаційності таких бюджетів та зниженням фінансової самостійності органів місцевого самоврядування. Остання завжди буде формальною, якщо залишатиметься фінансова залежність від центру. Головною ознакою фінансової незалежності є володіння і самостійне розпорядження фінансовими ресурсами, обсяг яких відповідає функціям і завданням місцевих органів влади.

З огляду на практику застосування міжбюджетних трансфертів вони виконують у вітчизняній практиці не лише регулюючу функцію, але є головним засобом фінансового забезпечення потреб більшості територіальних спільнот. Тому актуальною є необхідність зменшення обсягів трансфертів і збільшення обсягів власних доходів місцевого самоврядування.

Виявлені проблеми у процесі фінансового забезпечення місцевих бюджетів зумовлюють необхідність їх модернізації шляхом підвищення ефективності формування та використання обмежених бюджетних ресурсів, зміни пріоритетів бюджетної політики, реформування бюджетних відносин.

Доходи місцевих бюджетів умовно поділяють на власні (ті, які органи місцевого самоврядування можуть «заробити») та передані (ті, які місцевим бюджетам передають з державного бюджету на безповоротній основі – міжбюджетні трансферти). Значення власних доходів місцевих бюджетів в останні чотири роки коливається в межах від 45-47% загальних доходів місцевих бюджетів. Для прикладу, у 2018 році доходи місцевих бюджетів становили 563,4 млрд грн, з яких 263,5 млрд грн, що становить 46,8% – це власні доходи, а 298,9 млрд грн, що є 53,2% – ті, які були передані з державного бюджету. З кожним роком у результаті децентралізації доходи місцевих бюджетів збільшуються. Слід зауважити, що у 2019 році власні доходи місцевих бюджетів збільшилися на 15% порівняно з попереднім роком і становили 291 млрд грн. Згідно зі звітом Чернігівської міської ради про виконання міського бюджету Чернігова за 2020 рік до бюджету міста загалом надійшло 3224,2 млн грн. Із них власні надходження становили 1934 млн грн, що становить 60%, офіційні трансферти – 1290,2 млн грн, що становить 40% від загальної суми надходження. У міському бюджеті на 2021 рік заплановано доходи у сумі 2686 млн грн, серед яких враховані міжбюджетні трансферти у сумі 427 млн грн (15,9%): зокрема, освітня субвенція у сумі 370 мільйонів гривень і медична субвенція 57 мільйонів. Принагідно було зазначено, що транзитна субвенція, яка минулого року через міський бюджет скеровувалася на соціальні виплати, у 2021 році до нього не направлятиметься, а буде іти через обласне управління соціального захисту. Це відобразилося в тому, що загальні обсяги бюджету міста цього і наступного років відрізняються майже на мільярд [4].

З метою підвищення ефективності формування місцевих бюджетів України за видатками слід дотримуватися задекларованих у Бюджетному кодексі України принципів прозорості та публічності [2].

Для підвищення ефективності функціонування місцевого самоврядування відбувається процес децентралізації, що дає змогу приймати раціональні бюджетні рішення стосовно

формування та використання коштів місцевих бюджетів. Саме від цих рішень залежить рівень та якість надання суспільних послуг задля задоволення інтересів громадян. Бюджетна децентралізація базується на формуванні нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, яка передбачає їх бюджетну автономію і фінансову самостійність.

Окрім того, територіальні громади повинні стати активними учасниками забезпечення соціально-економічного розвитку територій, а органи місцевого самоврядування – бути зацікавленими у збільшенні обсягів власних надходжень бюджетів базового рівня [3, с. 157]. Тому для ефективного функціонування місцевого самоврядування, здійснення відповідних повноважень та розвитку територіальної громади регіону необхідні кошти.

Отже, за останні роки значно зросли власні доходи місцевих бюджетів, що є дуже суттєвим для країни. Місцева політика повинна і надалі розвиватися в руслі збільшення власних доходів, зокрема забезпечувати зростання податкових надходжень, оскільки саме вони становлять основу бюджету.

Список використаних джерел

1. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. 448 с.
2. Бюджетний кодекс України (2021) (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Далевська Т. Бюджетна децентралізація: передумови та напрями реалізації. Світ фінансів. 2019. Вип. 1. С. 149-159.
4. Офіційний веб-портал Чернігівської міської ради. URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/news/id-38688/>, <https://chernigiv-rada.gov.ua/news/id-38688/>
5. Тучак Т.В., Ріппа М.Б. Соціально-економічна роль місцевих бюджетів. Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки: збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.). Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. С. 361-363.

Крутень Х.М.

здобувачка вищої освіти групи ФМФА-21-1

Навчально-науковий інститут економіки, оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Коляда Т.А.,**

к.е.н, с.н.с., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Університет державної фіскальної служби України

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Швидке поширення нового коронавірусу COVID-19, який походить з КНР, та запровадження карантинних заходів, найперше вплинув на фінансовий сектор світової економіки, що спровокувало обвал торгів на фондових біржах Китаю та Європи. Причиною цього є високий ступінь стурбованості та невизначеності на фондових ринках, оскільки виникнення коронавірусної хвороби відбулося дуже раптово, а її поширення було настільки швидким, що за 2,5 місяці вона переросла у пандемію світового масштабу.

На основі даних зрушень ринку відбулося падіння попиту, що спровокувало цінову війну на ринку нафти, яка була сформована на основі конфлікту між Саудівською Аравією разом з її союзниками та Росією на тлі переоцінки останньою власного впливу на глобальний ринок енергоресурсів. Відбулося глибоке і швидке падіння ділової активності, що в результаті обумовило світову економічну кризу. Стрімкість цієї кризи, потреба у запровадженні жорсткого карантину у більшості країн світу та різке скорочення економічної діяльності пов'язують з процесами глобалізації – переміщенням великих мас людей, товарів,

вільним передаванням інформації. Ці явища ускладнюють систему управління економіками та суспільствами, полегшують здійснення силами окремих держав чи навіть недержавних груп терористичних і підливних акцій [1].

Через різке падіння споживання всіх видів палива, продуктів агропромисловості, скорочення транспортного сполучення інтенсивність бойових дій у світі у період боротьби з пандемією дещо знизилася. Але жоден конфлікт не прийшов до завершального етапу. Тривають обстріли українських позицій російськими найманцями на Донбасі. Продовжуються конфлікти на Близькому Сході, Індійському субконтиненті, Корейському півострові, у Південнокитайському морі. Росія далі милітаризує Арктичний басейн та провокує НАТО в Європі. Іран погрожує країнам Перської затоки і продовжує збагачувати уран. Конфліктність у світі не зменшується. Спостерігається загострення існуючих протиріч, формуються і нові [2].

Щодо поширення пандемії кожна країна використовує дану ситуацію для власних вигідних пропозицій чи нововведень. США використовують місце походження вірусу для посилення політичного й економічного тиску на КНР та його союзників. Триває напруження у американсько-російських відносинах. Вашингтон підтвердив, що попри карантин санкції проти РФ, пов'язані з агресією на Сході України, триватимуть до повного виконання Москвою своїх зобов'язань за Мінськими домовленостями, а «кримські» залишатимуться, допоки Росія не поверне Україні повний контроль над півостровом [3].

Складні процеси відбуваються в Європейському Союзі. Попри твердження, що європейська солідарність зруйнована, європейські інституції зуміли прийняти складні спільні бюджетні рішення. Всі спроби менш продуктивних членів спільноти перекласти борги на більш успішніших, є заблокованими. В свою чергу сформований фонд підтримки у 20 млрд. євро для сусідів та найбільш вразливих країн світу (Україна отримує з нього 1,2 млрд. євро на боротьбу проти коронавірусу).

Наслідки пандемії намагається використати Китай для зміцнення позицій у світі, а саме в європейському регіоні. З моменту зниження загрози поширення коронавірусу на власній території, КНР значно збільшила активність на міжнародній арені. Пекін успішно використав факт затухання пандемії на китайській території на тлі стрімкого поширення захворювання в європейських країнах і США, і розпочав активно надавати медичну допомогу іншим державам, у першу чергу Європейському Союзу. Керівництво Китаю прагне забезпечити позитивне сприйняття країни у світі як «рятівника» від пандемії та відволікти увагу світової громадськості від місця походження вірусу, а також недостатньо ефективних заходів з запобігання його поширенню за межі КНР. Китай обумовлює дану ситуацію на основі поліпшення іміджу Китаю, як політичного, так і економічного становища. Компанії Китаю, які надають допомогу іншим країнам у боротьбі з COVID-19 використали цю ситуацію як спосіб розширення власної ділової активності у світі. Крім того, суттєво ослабивши карантин першою, КНР здобула тактичну перевагу в економічній конкуренції з іншими країнами, у тому числі й за рахунок їх глобальної залежності від виробництв, розміщених в Китаї [4].

Китай розширює свій вплив на РФ. Посилене вірусною кризою падіння цін на нафту, яка забезпечує до 40% валютних надходжень Росії, змушують її все тісніше прив'язуватися до єдиного за багатьма позиціями постачальника технологій і великого споживача її енергоресурсів. Це є важливим чинником підтримки Москвою позицій Пекіну у протистоянні з Вашингтоном.

Отже, у найближчому майбутньому глобальні та регіональні потуги продовжуватимуть тактичну боротьбу за вихід з викликаної пандемією кризи на відносно кращих позиціях у порівнянні з конкурентами. Це знизить ефективність міжнародних інститутів та таких узгоджувальних форматів, як «Велика сімка», «Велика двадцятка» у виробленні скоординованої відповіді на виклики глобального характеру. Потужні гравці намагатимуться реалізувати свої інтереси насамперед на основі двосторонньої взаємодії,

яка дозволяє їм нав'язати слабшим партнерам більш сприятливі для себе умови у порівнянні з багатосторонніми форматами. При цьому необхідно пам'ятати, що вплив міжнародних фінансових інституцій на економічний розвиток країн є значним та відіграє вирішальну роль у реалізації економічних реформ у країнах-реципієнтах, даючи можливість залучення пільгових фінансових ресурсів та прямих інвестицій в економіку.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт ділового журналу «Инвест-форсайт». Коронавирус и цены на мировых рынках. URL: <https://www.if24.ru/koronavirus-itseny-na-mirovyh-rynkah/>
2. Оцінювання впливу пандемії Covid-19 на міжнародну конкурентоспроможність національних економік. (2021) «Конкурентоспроможність країни». URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/c8fdc12db96720b9723970e4b02c650b.pdf>
3. Веселовський А.І., Александров О.С., Орлик В.В. (2020) Міжнародні економічні відносини в умовах пандемії COVID-19. Національний інститут стратегічних досліджень. № 3. 1-4.
4. Офіційний сайт «Вікіпедія». Соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Соціально-економічні_наслідки_пандемії_COVID-19

Панченко Н.В.,

здобувачки вищої освіти групи ФБД-20-2

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи

Науковий керівник: **Ріппа М.Б.,**

к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Університет державної фіскальної служби України

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку для національної фінансової системи властиві значні розриви у розвитку окремих її сфер і ланок, що призвело до поглиблення дисбалансів та подальшої її фінансової дестабілізації. Метою наукового дослідження є коло проблемних питань фінансової системи України та пошук шляхів упровадження інноваційних ідей щодо вдосконалення напрямків фінансової політики на державному рівні для її ефективної розбудови згідно із стандартами Європейського Союзу. Фінансова система сьогодні є предметом дискусій і обговорень багатьох науковців. Значний внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів розвитку та структуризації фінансової системи зробили такі вчені, як: Ф. Ален, В. Виноградня, Т. Єфименко, О. Іваницька, В. Коваленко, С. Мельниченко, В. Міщенко, В. Опарін, С. Онишко, П. Хартман та інші.

Цілісне розуміння фінансів має велике значення для фінансової практики, зокрема для здійснення державної фінансової політики. Однією з найважливіших проблем постперехідного періоду в Україні є узгодження її різних напрямів, насамперед фіскальної та монетарної складових [1].

Серйозність комплексної фінансової кризи, яка охопила Україну, зробила зрозумілим, що для вирішення економічних проблем країни необхідно перш за все глибоке «переформатування» банківських, фінансових інституцій та посилення євроінтеграційної економічної політики. Тобто, серйозність змін, які вже відбулися в фінансовій системі Європейського Союзу, вимагає того, щоб заходи стосовно імплементації норм існуючої практики та майбутніх новацій, які плануються до здійснення у фінансовій системі Європейського Союзу, повинні зайняти помітне місце в програмі євроінтеграції України.

Враховуючи катастрофічну ситуацію з коливаннями курсу гривні (обвальною депреціацією), слід розглянути проблемне питання щодо негласного мораторію на дискреційну грошову емісію та фактичний перехід до системи валютного бюро (currency board) - тобто здійснення гривневої емісії виключно в порядку придбання іноземної валюти, а в подальшому - лише в порядку придбання європейської валюти - євро. Повернення до дискреційної монетарної політики можна буде здійснити після того, як будуть створені інститути та інструменти ринку, необхідні для забезпечення ефективного функціонування системи інфляційного таргетування [2].

В умовах економічних перетворень важливим є посилення ролі держави в регулюванні соціально-економічних процесів, покращання якісного рівня управління бюджетно-податковою та грошово-кредитною системою з підвищенням дієвості їх координації. Разом з тим, фінансова політика країни стала більш залежною від зовнішньоекономічних факторів, що зумовлює подальшу необхідність удосконалення фінансової системи. Формування фінансово-економічної політики країни, у тому числі в частині регулювання бюджетних доходів та видатків, міжбюджетних відносин, дефіциту бюджету, державного боргу, грошової маси, валютного курсу, платіжного балансу відбувається з урахуванням сукупності зовнішніх чинників, що спрямовано на підвищення рівня інвестиційної привабливості країни для міжнародного капіталу, конкурентоспроможності вітчизняних товарів на світових ринках.

Опираючись на досвід європейських партнерів, необхідно реалізувати напрямки і завдання адаптивного реанімаційного Плану Законодавчого Забезпечення Реформ, зокрема четвертого системно-важливого розділу «Стабілізація макроекономічної ситуації та реформування економіки», а також Комплексної програми розвитку фінансового сектору України. Завдяки реалізації зазначених програм будуть створені передумови стабільного розвитку економіки України, перетворення фінансової системи України у конкурентоспроможне середовище з інвестиційно-інноваційним кліматом, а забезпечення збалансованої структури фінансової системи та підвищення її стійкості до зовнішніх впливів сприятиме відновленню цілісності економіки та забезпеченню фінансової стабільності у довгостроковому періоді.

Отже, Україні потрібен реальний новий економічний курс, адже тільки узгоджена національна модель регулювання як всієї економіки, так і фінансової системи зокрема, має бути не тільки створена, але й запроваджена. Адже модернізація національної фінансової системи є необхідною, але не достатньою умовою для переведення всієї економіки на нові «рейки». Тому створення фінансової системи, що здатна забезпечувати сталий економічний розвиток за рахунок ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці, є необхідною магістральною передумовою для розбудови повноцінного ринкового конкурентного середовища згідно із стандартами Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Опарін В.М. Фінансова система України (теоретико- методологічні аспекти) : монографія. Київ. КНЕУ. 2005. 240с.
2. Еволюція фінансової системи ЄС: виклики та перспективи для України. Національний інститут стратегічних досліджень: Київ, 2018. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1671>.
3. Мельниченко С.І. Фінансова система як складова економічного розвитку. Економічний вісник університету. 2018. Вип. 24 (1). С. 143-148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_24%281%29__26

Спасіченко Д.С.,
здобувач вищої освіти групи ФБД-20-3с
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи

Науковий керівник: **Мартиненко В.В.**,
д.е.н, доцент, професор кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне економічне середовище змушує менеджерів вітчизняних підприємств приймати управлінські рішення в умовах невизначеності, в яких їх господарська діяльність перебуває під загрозою впливу різного роду деструктивних чинників, що сприяють зменшенню фінансової стійкості, втраті платоспроможності та навіть призводять до банкрутства. Наявність жорстокої конкурентної боротьби загострює ці проблеми. Тому дедалі актуальним стає забезпечення фінансової безпеки підприємств як запоруки нормального їх функціонування. Фінансова безпека як головна складова економічної безпеки поєднує в собі відносини з управління фінансовими ресурсами та оптимізації їх використання, а також фінансові інструменти, що забезпечують стабільну й ефективну діяльність підприємства.

В сучасних умовах нестабільності економічної системи кожне підприємство повинно створювати сприятливі умови для забезпечення належного рівня своєї фінансової безпеки, що дає можливість розробляти та впроваджувати самостійну фінансову стратегію, підтримувати достатній рівень конкурентоспроможності у ринкових умовах. Важливе значення при цьому набуває управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства, яке базується на чіткому функціонуванні певного фінансово-економічного механізму, який в системі управління підприємством є найбільш важливим її елементом.

До основних функціональних цілей формування фінансової безпеки належать: забезпечення високої фінансової ефективності роботи, підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства, забезпечення високої ліквідності активів, підтримка належного рівня ділової активності, забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці, ефективна організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів та ін. Фінансова безпека підприємства – це складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, котрий характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток.

Для забезпечення фінансової безпеки на підприємстві повинні функціонувати спеціальні органи – суб'єкти фінансової безпеки. Організаційна діяльність на підприємстві передбачає створення структури, що здійснює аналіз стану фінансової безпеки підприємства як складової економічної безпеки та розробку мір по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві в цілому, що залежить від особливостей бізнесу може бути як власним підрозділом так і притягненим на договірній основі.

Функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства відбувається шляхом здійснення певних дій над її об'єктами. При цьому для кожного окремого проміжку часу повинен бути визначений пріоритетний об'єкт, відповідальність за оптимізацію параметрів якого повинна бути закріплена за конкретним суб'єктом фінансової безпеки підприємства. Серед цих об'єктів: прибуток, джерела та обсяги фінансових ресурсів, структура капіталу, структура грошових потоків, структура активів, інвестиції, фінансові ризики, система фінансових інновацій, тощо. Функції суб'єкта фінансової безпеки підприємства в залежності від розміру останнього можуть бути покладені як на певний структурний підрозділ так і на окремого менеджера.

До складу фінансових інструментів забезпечення фінансової безпеки підприємства, що визначають його фінансові відносини можна віднести: платіжні інструменти (доручення,

акредитив і ін.), кредитні інструменти (угоди про кредитування), депозитні інструменти (депозитні сертифікати, угоди), інвестиційні інструменти (акції, паї), інструменти страхування (страхова угода). Фінансові важелі забезпечення фінансової безпеки підприємства – це система стимулів та заохочень для менеджерів за ухвалення ефективних управлінських рішень і система санкцій за негативні наслідки їх дій у сфері фінансової безпеки, а також загальний внутрішній механізм управління підприємством, заснований на його власній фінансовій філософії.

Важливим елементом забезпечення фінансової безпеки підприємства є інформаційно-аналітична підсистема управління фінансовою безпекою підприємства, яка має містити наступні дані: якісні і кількісні значення індикаторів фінансової безпеки, наявність або потенційність ризиків і загроз, формалізовані фінансові інтереси і стан їхньої реалізації, стратегічний план (стратегія) забезпечення фінансової безпеки підприємства, якісні і кількісні параметри використання фінансових ресурсів, обсяг останніх, а також джерела їх надходження, фінансовий план (бюджет). Системи інформаційно-аналітичного забезпечення формується на базі: даних бухгалтерського, оперативного та статистичного обліку і звітності; галузевих показники діяльності підприємств-аналогів; звітів та планів і прогнозів, отриманих у процесах стратегічного, тактичного і оперативного планування, аналізу, контролю і бюджетування; оцінки загроз фінансовій безпеці підприємницької діяльності за джерелом, за рівнем тяжкості наслідків, за рівнем вірогідності, за сферою і джерелом виникнення, за тривалістю впливу, за ступенем розвитку, за ступенем напруженості тощо.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств з врахуванням можливостей використання зовнішнього середовища за умови впливу часового простору є важливим для суб'єкта господарювання, оскільки вимагає постійного моніторингу зовнішнього середовища та вчасної адаптації до своїх внутрішніх інтересів, можливість запобігти зовнішнім загрозам, динаміки зміни поведінки та вчасне створення ряду запобіжних заходів з метою уникнення втрат прибутку або отримання збитку. Потрібно враховувати частоту та зміну динаміки, детермінованість факторів, факторний аналіз впливу на той чи інший суб'єкт, відносну швидкість та частоту. Необхідно відстежувати не тільки зовнішні фактори в часовому просторі нанесені шкоди підприємству (партнерські зв'язки, конкуренти, посередники), а й вплив внутрішніх дій чи бездіяльності працівників самого господарюючого суб'єкта. Невчасна подача інформації чи перекрученість інформації, навмисне затримання може призвести до негативного піару, а, отже, як наслідок, до зниження рентабельності або банкрутства підприємства.

Таким чином, в основі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства знаходиться системне поєднання певних інструментів, методів, важелів та інформаційно-аналітичного забезпечення, створюваних на базі принципів забезпечення фінансової безпеки, що об'єктивно існують як економічні закономірності, а також виробляються суб'єктами управління фінансової безпеки підприємства для досягнення і захисту фінансових інтересів останнього.

Список використаних джерел

1. Шевчук І.Л., Ставерська Т.О. Фінансова безпека у системі економічної безпеки держави. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : [колективна монографія у 2 т.]. Дніпропетровськ: «ФОП Дробязко С.І.», 2014. Т. 1. С. 286-298
2. Барановський О.І. Фінансова безпека: монографія. Інститут економічного прогнозування. К. : Фенікс, 2017. 338 с.
3. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. К. : Эльга, Ника Центр, 2015. 784 с.
4. Рудницький С.В. Категорія «механізм» у суспільних науках. Освіта регіону : Наукове видання : Політологія, психологія, комунікації. 2018. № 4. С. 111-119.

Соловей О.І.,
здобувач вищої освіти групи ФБ-19-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Гордей О.Д.,**
д.е.н, професор, професор кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Податкова система України є однією з основних підсистем економічної системи, яка здійснює безпосередній вплив на економічну стабільність країни. За весь період незалежності податкова система зазнала дуже багато змін. Великі ставки оподаткування не є новими для громадян України, але ми також можемо сказати, що вони з'явилися через інфляційні процеси та фінансування нових соціальних програм. Формування бюджетів повинно враховувати факт необхідності введення податків, що супроводжується принципами справедливості. Але на даний момент в Україні дуже важко буде добитися такого, тому ми спостерігаємо збільшення «тіньової економіки».

Дослідження в Україні свідчить, що більше чверті (26,2%) обсягу «готівкової тіньової економіки» (це 5,3% ВВП або 190 млрд гривень) – це «наслідкова тіньова економіка», де ініціаторами розрахунку готівкою є обидві сторони – і продавець, і покупець. А решта (73,8%) загального обсягу української тіньової економіки (або 14,4% ВВП – 512 млрд грн) – це «пасивна тіньова економіка», ініціатором якої є продавець. Стимулювання безготівкових електронних розрахунків має суттєво зменшити саме рівень «пасивної тіньової економіки» [1].

Однак важливим залишається те, аби нововведені принципи сприяли гармонізації податкової системи та не мали лише декларативного характеру.

II група – принципи, у яких змінилась тільки назва. До них належать принцип рівності всіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, принципи соціальної справедливості, стабільності, принцип рівномірності та зручності сплати, єдиного підходу до встановлення податків і зборів.

III група – принципи, які відмінено: принципи обов'язковості, обґрунтованості, стимулювання, доступності, компетентності, пропорційності, рівнозначності. Дані принципи були досить позитивними, а їх відсутність може зумовити в процесі здійснення оподаткування негативні наслідки для економічного розвитку України [2, с. 284-285].

Також, необхідно провести модернізацію органів податкового адміністрування та завершити формування Бюро економічної безпеки. У такому випадку податкова політика може бути важелем впливу на всі суб'єкти господарювання. На даний момент, важливою рушійною силою для розвитку соціуму та підприємств є ринкова економіка. І цей факт ще раз доводить, що за допомогою податкової політики можна керувати інвестиціями та зосереджуватися тільки на галузях, які на даний момент є пріоритетними. Структурні зміни в економіці також повністю залежать від податкової політики держави.

Для стабілізації економіки країни, по-перше, потрібен розвиток малого та середнього підприємництва. Але всі ми знаємо, що у вітчизняному податковому кодексі є дуже багато прогалин, які призводять до ухилення від сплати податків у державний бюджет. Також відсутні будь-які податкові пільги, наприклад, податкові канікули та ін.

Отже, ухилення від сплати податків є основною проблемою, яка потребує вирішення. Для цього, по-перше, потрібно введення податкових пільг – це повинно стати першим і головним рішенням якого потребує держава. По-друге, рівномірний розподіл податку між суб'єктами господарювання. Реформування та внесення правок у податковий кодекс так, щоб не було шляхів ухилення. По-третє, справедливість для кожного платника податку. Тільки

комплексний підхід дозволить збільшити податкові надходження, які у подальшому можна використати на модернізацію та розвиток економіки України.

Список використаних джерел

1. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України: тіньова економіка. URL:

<https://bank.gov.ua/ua/news/all/doslidjennya-tinovoyi-ekonomiki-v-ukrayini--mayje-chvert-vvp--ab-o-846-mlrd-griven--perebuyaye-v-tini> (дата звернення: 02.10.2021).

2. Якимчук Л.М. Вибір оптимальних принципів оподаткування та зменшення податкового навантаження як передумова створення ефективної податкової системи. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.7. С. 283-288.

Сотник О.О.,

здобувачки вищої освіти групи ФМУП-20-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Ріппа М.Б.,**
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

РЕВОЛЮЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В МОДЕРНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

Глобальна діджиталізація в 21 столітті впливає на розвиток практично всіх сфер життєдіяльності, а основним ресурсом стає невичерпна, точна, надійна, правдива та своєчасна інформація. Мережа Інтернет стає основним майданчиком для розвитку цифрової економіки, а інформаційний профіцит та монополізація інформації - основна ознака постіндустріального суспільства.

Взагалі інформаційно-революційна "блокчейн-технологія" є продуцентом інновацій, пройшла апробацію у фінансовому секторі з використанням криптовалюти, наразі широко використовується за межами своєї галузі і демонструє експоненціальний ріст. На сьогодні на її основі створюються соціальні мережі, онлайн-системи для голосування, різні додатки для контролю ланцюжків поставок і т.п. Крім того, ця технологія може стати чинником трансформації відносин "держава-бізнес", "бізнес-бізнес", "населення-держава". Іншими словами, основна трансформація буде пов'язана з можливістю делегування комп'ютерній програмі (алгоритму) проведення та засвідчення операцій без участі третіх осіб (держави, банків, інших посередників), результатам якої будуть довіряти всі або більшість суб'єктів економіки (ринку).

Питання впровадження блокчейн-технологій в економіку та сферу публічного управління широко обговорюються серед політиків, економістів, юристів, фахівців галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій, державного управління. А розуміння сутності та її популярності вимагає більш детального розгляду передумов появи, серед яких виокремлюють: черговий етап еволюції грошей (поява криптовалюти), криза довіри до існуючого світового порядку і діючої системи державного регулювання економіки, соціально-економічна трансформація внаслідок процесів цифровізації, глобалізація економіки та інтернаціоналізація людини.

Інституціоналізація блокчейн-технології відбувається як протидія централізації інформації, як реакція на потребу у підвищенні рівня неперсоніфікованої довіри [1]. Саме децентралізована система зберігання даних або цифровий реєстр транзакцій, угод, контрактів дозволяє відкрито та надійно реєструвати інформацію, простежувати шлях транзакцій та зменшувати транзакційні витрати. Особливістю цієї технології є те, що:

- цей реєстр не зберігається в одному місці чи сервері, а розподілений серед кількох сотень і навіть тисяч комп'ютерів у всьому світі;

- будь-який користувач цієї мережі може мати вільний доступ до актуальної версії реєстру;

- ідентичні копії зберігаються на комп'ютерах усіх учасників мережі, що робить його прозорим абсолютно для всіх учасників.[4]

Блокчейн є дійсно новою революційною технологією, яка дає змогу прийти до "консенсусу" та обійтися без посередників і може бути використана в усіх сферах суспільного життя - починаючи від глобальних та закінчуючи проблемами безпеки, фінансів, охорони здоров'я, медіа тощо. Проте, наразі є незрозумілий конкретний процес впровадження таких технологій, наслідків можливих помилок, відповідальності та відшкодування шкоди. Якщо, з одного боку, відсутність регулювання певною мірою сприяє розвитку технологій та інновацій, то з іншого – правовий вакуум створює неконтрольовані юридичні та регуляторні ризики, а також стримує практичне запровадження інновації. Крім того, дана технологія ще не є повністю досконалою і не позбавлена недоліків, які сьогодні перешкоджають її масовій адаптації.

Аналітики визначають основні 4 етапи розвитку блокчейн-технологій: етап 1 (2014–2016 рр.) – аналіз можливостей застосування технології блокчейн в сфері фінансових послуг; етап 2 (2017–2018 рр.) – перевірка концепцій, здатних вплинути на бізнес, і блокчейн-рішень щодо забезпечення діяльності фінансових установ; етап 3 (2019–2020 рр.) – поява спільної інфраструктури, API та інтерфейсів для розширення сфери використання блокчейну; етап 4 (2021–2025 рр.) – активний розвиток блокчейн-мереж, завершення формування та утвердження стандартів операційної сумісності й комунікаційних каналів. Очікується, що в найближчий час блокчейн-додатки досягнуть широкого розмаху, будуть створені великі екосистеми із залученням уряду, корпорацій, регулятора, а можливо, й кінцевих споживачів. Проте, для повсюдного впровадження блокчейн-технологій необхідно подолати дві серйозні проблеми: неготовність екосистеми та відсутність моделей управління серед зацікавлених учасників [5].

Блокчейн-технологія активно розвивається і буде отримувати значні інвестиції. Основні сфери її застосування у публічному управлінні наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні сфери застосування блокчейн-технології в публічному управлінні

№	Сфера	Суть
1.	Публічне управління	Реєстрація та облік прав на володіння землею (Гондурас з 2015 р., Швеція з 2016 р., Грузія з 2016 р.); реєстрація підприємств (острів Мен); система електронних черг в дитячий садок, спортивні та позашкільні державні секції та гуртки (Україна); державні реєстри черг на отримання безкоштовної землі, реєстр комунальної власності та адресний реєстр жителів; земельний кадастр (Україна).
2	Виборчий процес	Мінімізація ризиків втручання і пришвидшення оголошення результатів (березень 2018 р., в Сьєрра-Леоне вперше в світі була ця технологія використана в процесі президентських виборів). На електронне голосування вже перейшли Канада, Нідерланди, Бразилія, США, Франція. У Швейцарії на блокчейні недавно провели перші вибори. Найбільш передовою виявилася Естонія, де офіційні інтернет-голосування на виборах у країні проводять вже понад десять років.
3.	Підтвердження особи	Використання технології “великих даних” для розпізнавання обличчя на фото та відеоматеріалах для забезпечення

		правопорядку; підтвердження особи пасажира при перетині кордонів в сфері авіаперевезень SITA.
4.	Діловодство	Перехід від державного управління на основі паперових технологій до електронного уряду на основі блокчейн-технології (Дубай і американські штати Вермонт і Делавер уже продемонстрували пілотні блокчейн-платформи). Банк Канади проводить експериментування і тестування ідеї використання технології блокчейна в рамках канадської фінансової системи, зокрема при обслуговуванні посвідчення особи World-Traveler ID.
5.	Електронний аукціон	Забезпечення прозорості та рівних можливостей для учасників ринку продажу і оренди майна чи земель державної і комунальної власності
6.	Гуманітарні та соціальні послуги	Поліпшення послуг, які надаються нужденному населенню без документів - проекти, які включають в себе Всесвітню продовольчу програму ООН, Програму розвитку ООН, Програму допомоги біженцям в Фінляндії, ініціативу MyPass в місті Остін, штат Техас та відділення допомоги бездомним Нью-Йорка.

Джерело: складено автором на основі [1-5].

Взагалі сфери застосування “блокчейн-технології” не обмежені і використання її в інших сферах призведе до мінімізації або повністю уникнення корупційного маркеру, а також людського фактору при одноосібному ухваленні рішень.

Список використаних джерел

1. Ріппа С.П. Блокчейн як методологія економіко-інформаційної безпеки криптовалют. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1168/1/1086_IR.pdf
2. Yermack, David. 2017. Corporate Governance and Blockchains. Review of Finance. URL: <https://doi.org/10.1093/rof/rfw074>.
3. Transparency International Ukraine (2017), "The State Land Cadastres witched to blockade technology" availableat: URL: <https://tiukraine.org/news/derzhavnyi-zemelnnykadastrpereishovnatekhnolohiiublokchein/>
4. Ріппа М.Б., Ріппа С.П. Проблематика інформаційної безпеки від антифішингу до блокчейн. Економічний вісник університету. Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Гргорія Сковороди». 2017. Випуск 33/2. С. 395-399.
5. How blockchains could change the world. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2018/09/07/five-ways-blockchain-could-change-the-world/#6114268273d7>

Угрюмова К.О.,

здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи

Науковий керівник: **Коляда Т.А.,**

к.е.н, с.н.с., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Університет державної фіскальної служби України

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Запровадження цифрових та інноваційних технологій у сферу будь-якої людської діяльності призвело до виникнення діджиталізації та стало реаліями сьогодення. Ера цифрових можливостей призвела до діджиталізації управлінських процесів з метою

задоволення попиту на цифрову продукцію. Успішний міжнародний досвід компаній демонструє користь цифрових процесів для економіки.

Для розвитку та запровадження діджиталізації управлінці підприємства повинні вжити заходів у певних напрямках:

- розробка технічних і економічних вимог до інформаційно-комунікаційних технологій і засобів їхньої реалізації;
- фінансове та ресурсне забезпечення щодо впровадження нововведень;
- збільшення клієнтської бази та підвищення якості інформування їх і персоналу;
- розвиток доступу до міжнародних інформаційних ресурсів з метою глобального планування стратегії розвитку компанії;
- введення нових структур для інформування та зворотного зв'язку;
- підготовка персоналу [1].

Популярність соціальних мереж та доступність інтернету призвело до різкого переходу до діджиталізації. Саме тому більшість підприємців відкривають бізнес не тільки оффлайн, а й онлайн або тільки онлайн, що призводить до збільшення кількості підприємств малого бізнесу та виникнення мікробізнесу у сучасних умовах. Пандемія підтвердила як важливо бути гнучким та швидко переходити до процесу діджиталізації будь-якої діяльності, щоб бути на плаву та не втрачати свій дохід.

Вважаємо, що найбільшу вигоду від діджиталізації отримує сектор логістики. Логістичні компанії контролюються потоки своїх товарів у реальному часі у будь-якій точці землі, надають товари споживачеві онлайн в потрібній кількості та якості, спілкуючись із робітниками підрозділів при цьому через чати та чат-боти. Найяскравішим представником даної сфери стала українська компанія TEDIS Ukraine, котра для взаємодії з клієнтами застосовує різні канали спілкування: Telegram, Facebook, форми зворотного зв'язку на сайті. Такий спосіб спілкування на одній платформі дозволяє швидко оформити та обробити замовлення для його відправлення клієнтам.

Аграрна компанія «Ukrlandfarming» має можливості дистанційно вести облік врожаю, перевіряти якість посіву та перевезення на елеватор, відправляти працівників для ремонту техніки. Технології діджиталізації скорочують витрати ресурсів та часу компанії на 50%, також вивчають й контролюють процес на всіх етапах виробництва [2]. Компанія «Люксоптика» також під час карантинних заходів ввели інноваційно-дистанційний спосіб перевірки зору через платформу Instagram спільно з агентством Vanda та прийому клієнтів онлайн у спеціаліста.

Можемо побачити запровадження діджиталізації й у нашій державі на платформі від Міністерства цифрової трансформації України «Дія», з допомогою якої можна керувати документами онлайн, користуватись адміністративними послугами та деякими онлайн курсами. Також одним з важливих факторів впливу на розвиток діджиталізації є регулювання нормативно-правовою базою механізмів запровадження інноваційної політики. Дані нововведення регулюються в Україні понад 200-ма різними документами, в яких зазначені основні правові, економічні та організаційні питання. Тому доречно розглянути аналіз переваг та недоліків процесу діджиталізації (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка процесу діджиталізації

Переваги	Недоліки
Швидкий доступ до будь-яких даних підприємства	Тривалий час оцифрування даних
Підвищення ефективності роботи працівників	Потреба у підвищенні кваліфікації працівників у сфері ІТ-технологій

Наявність чат-ботів для дистанційної комунікації працівників	Потреба постійної уваги до нововведень галузі
Якісна, швидка обробка та формування звітів	Потреба у якісному технічному оснащенні та своєчасному оновленні даних.
Зростання продуктивності та зменшення витрат	Скорочення персоналу
Підвищення конкурентоспроможності підприємства	Потреба в постійній технічній підтримці
Менша кількість помилок в розрахунках, аналітиці та плануванні	Потреба у перегляді цінової політики
Покращення обслуговування клієнтів	Потреба постійного зв'язку з працівниками

Джерело: створено авторами на основі [3]

Понад 60% найбільших компаній світу займаються та розробляють стратегію цифрової трансформації. З даних індексу оцифрування промисловості Глобального інституту МакКінсі, Німеччина користується на 10% цифровими технологіями для промисловості та держави, Європа – 12%, Великобританія – 17%, а в США – 18%. Отже, навіть у промислово розвинених країнах не можуть повністю перейти до застосування цифрових технологій через високу вартість за їхнє користування для компаній. Україна використовує лише 1% свого цифрового потенціалу.

В даний час більше 60% українців користуються інтернетом, тому важливо створювати та підтримувати розробки технологічних проектів для суспільної користі та сталого розвитку. Зручним та швидким ознайомленням з будь-яким підприємством можливо зробити через інтернет не виходячи з дому. Наприклад, за допомогою соціальної мережі Facebook, ознайомитись з компанією та товарами, послугами, а також споживач має змогу відразу зв'язатись з консультантом та отримати допомогу із замовленням або отримати додаткову інформацію.

Через безліч факторів бізнес-середовище зазнало чимало викликів, які вимагають змін моделей управління. Перш за все, такі зміни викликало збільшення вимог з боку покупців, трансформація їх споживчої поведінки: тепер в час розвинених технологій потреба в зручності зростає в рази, тому здійснення покупки повинно бути дистанційним (не відвідуючи магазин), оплата також онлайн, через електронні платіжні додатки і мати змогу обирати місце та час доставки за допомогою мобільного додатку, тому наразі замовлення за допомогою гаджетів стає повсякденним явищем. За сучасних обставин такі інтернет платформи спроможні повноцінно замінити реальні магазини [4].

Отже, Україна досить не в повній мірі підготовлена до нововведень діджиталізації, але має вже чітко визначений тренд руху до цього, 1% підприємств пройшли оцифрування в Україні. Позитивною тенденцією є вихід оффлайн бізнесу до онлайн, що прискорює рух коштів на підприємстві через свою доступність та швидкість задоволення потреби споживача. Аналізуючи показники інших країн щодо оцифрування, Україна зможе вийти на рівень 15% оцифрування приблизно через 12 років.

Список використаних джерел

1. Гусева О.Ю., Легомінова С.В. (2018). Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 1 (23), 33-39.

2. Багацька К., Гейдор А. (2019). Бізнес-процеси в умовах диджиталізації економіки. Вісник Київського національного торгово-економічного університету, 5, 23-32.
3. Веретенникова Г.Б., Устименко О.С. (2021). Діджиталізація як інструмент управління підприємством. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доповідей II міжнар. наук.-практ. конф., 22 квітня 2021 р. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського». 42-43.
4. Гудзь О.Є., Федюнін С.А., Щербина В.В. (2019). Диджиталізація, як конкурентна перевага підприємств. Економіка. Менеджмент. Бізнес., 3 (29), 18-24.

Ягоденко І.В.,
здобувачка вищої освіти групи ФМУП-20-1
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Науковий керівник: **Довгань Л.П.,**
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університет державної фіскальної служби України

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Глобалізація та динамічний розвиток зовнішнього середовища зароджують економічний розвиток більшості країн. Розвиток великої кількості інформаційних технологій, міжнародних комунікацій та доступність інформації, що для встановлення прогнозування майбутнього стану економічної системи стає складнішим, тому що залежить від немалої частини факторів, які впливають на поведінку системи. Сьогодні кожне підприємство пристосовується до змін, формуючи відповідну стратегію розвитку, удосконалюючи виробничі програми, встановлюючи чітку політику для збуту, тощо.

Використовують різні підходи до визначення сталого розвитку, його механізмів забезпечення та особливостей трактування. Поняття «сталий розвиток» вперше згадується 1987 року в доповіді Г. Х. Брунтланда «Наше спільне майбутнє», де було зазначено, що серед головних механізмів забезпечення змін є: створення перспектив для покращення існування населення та навколишнього середовища, а також розв'язання проблем розвитку промисловості, енергетики, регіональних та міжнародних відносин. Тобто йдеться про розвиток, що задовольняє потреби суспільства в наш час, проте не ставить під загрозу можливість майбутніх поколінь забезпечувати власні потенційні потреби, а саме мінімізація несприятливих наслідків виснаження природних ресурсів та екологічного забруднення в результаті швидкого соціально-економічного розвитку людства задля майбутнього [1]. Метою «сталого розвитку» діяльності підприємства є підвищення економічної ефективності з одночасним збільшенням рівня виконання зобов'язань перед партнерами та клієнтами, та злагодженими заходами задля збереження довкілля та покращення якості життя для майбутнього покоління. Сталий розвиток має можливість контролювати всі процеси діяльності підприємства за допомогою системних підходів та сучасних інформаційних технологій. Що у свою чергу, виділяє три ключові складові забезпечення сталого розвитку підприємства:

1. Економічна сфера – зростання економічних показників за раціональним використанням природних ресурсів та бізнес-процесів організації;
2. Соціальна сфера – формування якісної системи для стабільного розвитку культурної та соціальної складової;
3. Екологічна сфера – впровадження корпоративної та соціальної відповідальності за цілісність та збереження природних систем [2].

Кожна з сфер має взаємозв'язок з іншою, наприклад, усунення проблеми економічної сфери не призведе до покращення соціальної чи екологічної стійкості, так і навпаки.

Запропонована комбінація складових сфер сталого розвитку при системному підході до діяльності організації буде мати позитивні поштовхи для вирішення проблем, а саме інтеграція та взаємозв'язок сфер пришвидшить зростання економічних показників без ускладнення соціальної сфери та поступове відновлення природних ресурсів.

Реалізація плановий дій для сталого розвитку суб'єктам господарювання, які сприяють вирішенню завдань та досягнення цілей. Використовують такі етапи:

- аналіз факторів впливу середовища;
- діагностика та оцінка стійкості підприємства;
- оцінка вагомих факторів показників підприємства;
- створення основи управління сталим розвитком підприємства;
- формування пропозицій та прийняття рішень щодо удосконалення управління

сталим розвитком підприємства.

Для оцінки стійкості підприємства виконуються розрахунки показників, які відповідають за стан розвитку економічних, соціальних та екологічних складових підприємства. Розрахунки дають можливість встановити поточний рівень організації та спрогнозувати проблемні аспекти розвитку. В першу чергу вирішуються проблеми фінансового сектору, хоча при комплексному вирішенні проблеми, а саме соціальних та екологічних сфер можливо досягти набагато кращих показників за короткий термін. Вчасна діагностика та оцінка сталості розвитку визначає перспективу розвитку враховуючи стан ринку та ресурси компанії. Що підкріплюється внутрішніми та зовнішніми звітами, які порівнюються з плановими показниками для впровадження заходів покращення розвитку підприємства. Головним принципом сталого розвитку з кожним роком набуває прозорість інформації, що заохочує до співпраці нових інвесторів, партнерів та клієнтів [3].

Отже, сталий розвиток підприємства дає ряд позитивних переваг, а саме: корпоративна та соціальна відповідальність, зростання інвестиційної привабливості, запровадження нових продуктів на ринку, мінімізація ризиків та скорочення витрат, швидке вирішення проблем, раціональний розподіл та використання ресурсів.

Список використаних джерел

1. Лазоренко Т.В. Сталий розвиток як основа економічного зростання підприємства. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: II міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2021. С. 90-91.
2. Воронько-Невіднича Т.В., Коваль О.О., Колода О.Ф. Управління розвитком підприємства як необхідна умова досягнення цілей сталого розвитку. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 25. С. 221-225.
3. Довгань Л. П., Філіпішина К. І. Управління фінансовими ризиками на підприємстві. Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (м. Львів, 22 лютого 2020 р.). Львів, 2020. С. 131-133.